

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Европа те подкрепя

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„РАЗВИТИЕ НА
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА
НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА”
2007-2013

Министерство на икономиката и енергетиката
Дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност”

УПРАВЛЯВАЩ ОРГАН

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните
предприятия

МЕЖДИННО ЗВЕНО

НАРЪЧНИК

за най-често допусканите грешки при кандидатстване по
Приоритетна ос 1 и 2 на Оперативна програма „Развитие
на конкурентоспособността на българската икономика”
2007 – 2013 г.

ОДОБРЕН ОТ:

МИНИСТЪР НА ИКОНОМИКАТА И
ЕНЕРГЕТИКАТА И РУКОВОДИТЕЛ НА
УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН:

Дата:

07.02.2009г.

ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г. (ОП „Конкурентоспособност”)

Обща цел – развитие на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световните пазари.

Специфичните цели на ОП “Конкурентоспособност” са:

● Насърчаване на иновациите и увеличаване ефективността на предприятията

Насърчаването на иновациите цели укрепване на връзката между науката и бизнеса, стимулиране на научно-изследователската и развойна дейност /НИРД/ в предприятията, както и внедряване на иновативни продукти, процеси и услуги с висока добавена стойност. В тази връзка, ОП “Конкурентоспособност” включва мерки за модернизиране на оборудването за НИРД, насърчаване на развойната дейност и внедряването на иновации в предприятията, защита на индустриалната собственост, развитие на благоприятна про-иновационна среда в подкрепа на бизнеса.

● Подобряване на бизнес средата

За реализиране на тази цел, ОП “Конкурентоспособност” насърча постигането на технологична модернизация в предприятията, подобряване на технологиите и управлението, предоставяне на достъп до професионални консултантски и информационни услуги за бизнеса, намаляване на енергоемкостта и разнообразяване на енергийните източници, укрепване на производствения капацитет и достъпа до пазари чрез използване предимствата на бизнес-кооперирането.

ОП „Конкурентоспособност” е структурирана в пет приоритетни оси за програмен период 2007-2013 г.:

- **Приоритетна ос 1:** „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности”
- **Приоритетна ос 2:** „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда”
- **Приоритетна ос 3:** „Финансови инструменти за развитие на предприятията”
- **Приоритетна ос 4:** „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика”
- **Приоритетна ос 5:** „Техническа помощ”

Кой може да кандидатства? - Този наръчник е предназначен за всички потенциални ползватели /кандидати/ на помощта по ОП „Конкурентоспособност”:

- Микро, малки и средни предприятия;
- Големи предприятия /с персонал над 250 души/;
- Стартиращи иновативни предприятия;
- Университети и научно-изследователски организации;
- Областни и общински администрации;
- Неправителствени организации.

Управляващ орган /УО/ на ОП ”Конкурентоспособност” е Дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” към Министерство на икономиката и енергетиката /МИЕ/. Управляващият орган отговоря за цялостното програмиране, управление, наблюдение, контрол и оценка на дейностите и приоритетите на ОП “Конкурентоспособност”.

Междинно звено /МЗ/ е Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия /ИАНМСП/ - УО е делегирал правомощията по изпълнението на оперативната програма, и в частност функциите по провеждане на процедурите за подбор на проекти и сключване на договори, мониторинг, отчитане и контрол по изпълнението на операциите по приоритетни оси 1 и 2 ОП “Конкурентоспособност”. МЗ е Договарящ орган по приоритетна ос 1 и 2 на ОП „Конкурентоспособност” по смисъла на ПМС №121 от 31.05.2007г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, и по Програма ФАР на Европейския съюз (ПМС № 121/31. 05. 2007г., обн. ДВ, бр. 45 от 8. 06. 2007г., в сила от 8. 06. 2007г., изм. и доп., бр. 38 от 11. 04. 2008г., бр. 61 от 8. 07.2008 г., бр. 81 от 16. 09. 2008 г., изм., бр. 95 от 4.11.2008 г.).

Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Конкурентоспособност” е в съответствие с Постановление № 121 на МС от 31 май 2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, и по програма ФАР на Европейския съюз.

Съгласно ПМС № 121 от 2007 г., безвъзмездна финансова помощ се предоставя чрез:

- Процедура за подбор на проекти
или
- Процедура на директно предоставяне.

Процедурата за подбор на проекти се провежда въз основа на предварително утвърдени Насоки за кандидатстване, образци на формуляри за кандидатстване и други документи, които са неразделна част от пакета документи за кандидатстване по всяка процедура за подбор на проекти, за която УО/МЗ публикува обява за набиране на проектни предложения по ОП „Конкурентоспособност”.

Процедурата на директно предоставяне се провежда въз основа на предварително одобрени Изисквания за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Проектно предложение по тази процедура може да подаде само кандидат, който изрично е посочен в ОП „Конкурентоспособност” като конкретен бенефициент на помощта.

В удобен за потребителите вид на интернет-страницата на ОП “Конкурентоспособност” - www.opcompetitiveness.bg и на интернет-страницата на Междинното звено (ИАНМСП) – www.ibsme.org, се публикуват:

- **Покана за кандидатстване**
- **Насоки за кандидатстване, съдържащи указания за:**
 - Допустими кандидати /кой може да участва в процедурата/;
 - Дейности, за които може да се кандидатства;
 - Допустими разходи;
 - Срок за кандидатстване;
 - Място и начин на подаване на проектните предложения.
- **Пакет документи за кандидатстване:**
 - Формуляр за кандидатстване;

- Образец на бюджет на проекта;
- Декларации, които трябва да попълнят по образец /Декларация за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия; Декларация по чл. 10 на ПМС 121 от 31. 05. 2007г.; Декларация за нефинансиране от други източници и негенериране на приходи от проекта; Декларация за държавни помощи и др./.
- **Документи за информация на кандидатите:**
- Класификатор на икономическите дейности (КИД) – 2008 г;
- Списък на селските общини в Република България;
- Списък с адреси на териториалните звена на Междинното звено – Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия;
- Приложение I към договора за създаване на Европейската общност;
- Договор за безвъзмездна финансова помощ;
- Общи условия към финансираните по Оперативна програма “Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 договори за безвъзмездна финансова помощ;
- Указания на Министерство на финансите относно Данък добавена стойност;
- Инструкция на Министерство на финансите ДНФ 02/31. 08. 07г. относно сертифициране на разходи по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фонд на Европейския съюз;
- Образец на Финансова идентификационна форма;
- Искане за плащане по договор за безвъзмездна финансова помощ;
- Декларация за нередности;
- Междинен/заключителен технически доклад;
- Чл. 3 и 4 от Закона за малките и средните предприятия;
- Критерии за оценка на проектни предложения;
- Образец на банкова гаранция;
- Образец на доклад за фактическите констатации и работно задание за проверка на разходите по договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма “Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013;
- Методика за оценяване на проектите.
- **Други документи във връзка с процедурата:**
- Въпроси и отговори по процедурата, публикувани на интернет страницата на МЗ;
- График за провеждане на информационни дни по процедура BG161PO003-2.1.04 “Технологична модернизация в малки и средни предприятия”;

- Презентация на процедура за подбор на проекти BG161PO003-2.1.04 “Технологична модернизация в малки и средни предприятия”.

Проектните предложения по ОП „Конкурентоспособност” се представят в стандартен формуляр за кандидатстване, който се представя в УО/МЗ, което отговаря за набирането на предложения по съответната процедура за подбор на проекти, съответно предвиденото в Насоките за кандидатстване.

Оценката на проектните предложения, получени в указания срок (където е приложимо), се извършва в следните последователни етапи:

Етап 1: Оценка на административното съответствие

Първият етап от оценката на проектните предложения, получени по всяка процедура за подбор на проекти, включва проверка на съответствието на проектните предложения с административните критерии, посочени в Насоките за кандидатстване. Такива критерии са:

- Кандидатът е спазил указания в Насоките за кандидатстване краен срок за представяне на проектното предложение;
- Проектното предложение се отнася за обявената процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;
- Проектът е представен във формуляра, публикуван към Насоките за кандидатстване и утвърден за съответната процедура за подбор на проекти;
- Използван е правилният образец на бюджет на проекта;
- Представени са всички придружителни документи, посочени в Насоките за кандидатстване и в Списъка за проверка към Формуляра за кандидатстване;
- Проектът е представен в изискуемия формат съгласно Насоките за кандидатстване – оригинал, 2 броя копия, както и електронно копие, съдържащо основните документи – Формуляр за кандидатстване и Бюджет на проекта.

ВАЖНО: Преди подаване на проектните предложения, кандидатите трябва да се уверят, че те са напълно окомплектовани и отговарят на всички административни изисквания съгласно Насоките за кандидатстване.

В случай, че кандидат не е представил някой/и от посочените в Насоките за кандидатстване приложения и/или придружителни документи, или ги е представил, но не са в изискуемата форма, същите не могат да бъдат изискани или предоставени допълнително, освен ако насоките за кандидатстване по конкретната процедура изрично не предвиждат възможност конкретно посочени в тях документи да бъдат изисквани и/или представяни допълнително. Поради това при липса или несъответствие със списъка с изискуеми документи и приложения, проектното предложение се отхвърля.

За целта на кандидатите се препоръчва да извършат самостоятелна проверка за административно съответствие на проектните предложения като използват Списъка за проверка към Формуляра за кандидатстване, списъка с изискуеми документи, посочен в Насоките за кандидатстване, както и публикуваните критерии за административно съответствие към пакета документи по всяка процедура по ОП „Конкурентоспособност”. Следва също внимателно да се проверява дали всеки от изискуемите документи е попълнен и подписан от законния или упълномощен представител на кандидата, а за част от документите – от всички лица, за които като забележка под текста или в Насоките за кандидатстване по процедурата е посочено, че следва да го попълнят и подпишат.

Проектни предложения, подадени след обявения в Насоките за кандидатстване краен срок, се отхвърлят автоматично. За да се счита проектното предложение за подадено в срок, същото следва да бъде получено в указаните в Насоките за кандидатстване офиси на ИАНМСП и регистрирано в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на Европейския съюз (ИСУН) не по-късно от деня и часа, обявени като краен срок за подаване на предложенията по процедурата.

Етап 2: Оценка на допустимостта на кандидатите и проекта

Оценката на допустимостта на кандидатите и проекта се базира на приложените документи, изисквани по всяка процедура за подбор на проекти и се извършва само за проектните предложения, които са преминали успешно етап „Оценка на административното съответствие”. Оценката на допустимостта на кандидатите се извършва въз основа на Формуляра за кандидатстване и представените придружителни документи в съответствие с критериите, посочени в Насоките за кандидатстване.

Критериите за допустимост на кандидатите по ОП „Конкурентоспособност” най-често включват:

- Правен статут на кандидата и на лицата, оправомощени да го представляват;
- Дата на регистрация/брой приключили финансови години преди датата на обявяване на съответната процедура за подбор на проекти;
- Изисквания относно категорията предприятие/статута на кандидата;
- Минимален размер на приходите от продажби на кандидата за определени финансови години;
- Изисквания, свързани със съответния режим държавни помощи, приложим относно предоставянето на безвъзмездна помощ по съответната процедура;
- Изисквания, свързани с избягване на прекриването на интервенциите между ОП „Конкурентоспособност” и "Програмата за развитие на селските региони”;
- Други общи и специфични критерии за допустимост на кандидатите, посочени в Насоките за кандидатстване.

Критериите за допустимост на проектите включват:

- Продължителността на проекта, която не следва да надхвърля максимално допустимия срок за изпълнение на индивидуалните проекти, посочен в Насоките за кандидатстване;
- Дейностите по проекта са допустими съгласно изискванията на Насоките за кандидатстване;
- Размерът на исканата безвъзмездна финансова помощ попада в минималните и максимални допустими граници, посочени в Насоките за кандидатстване

Етап 3: Финансова и техническа оценка

Този етап от оценката се извършва на базата на критерии като:

- Икономическа и финансова стабилност на кандидата;
- Описание и обосновка на предлагания проект;
- Съответствие на проекта с целите на съответната процедура за подбор на проекти и целите на ОП „Конкурентоспособност”;
- Съответствие между нуждите на кандидата и планираните дейности от една страна, и разходите и очакваните резултати, от друга;
- Степен на устойчивост на очакваните резултати;
- Степен на нарастване на конкурентоспособността на кандидата в резултат от изпълнението на проекта;
- Съответствие на проекта с хоризонталните политики на ЕС /принос на проекта за опазване на околната среда, равните възможности, създаване на нови работни места, насърчаване на информационното общество, енергийна ефективност/.

ВАЖНО: Насоките за кандидатстване по всички процедури за подбор на проекти по ОП „Конкурентоспособност” съдържат раздел/приложение, включващо критериите за извършване на финансова и техническа оценка на проектите предложения. Управляващият и Договарящият орган препоръчват на всички кандидати да извършат самостоятелна проверка съгласно публикуваните критерии и таблицата за техническа и финансова оценка преди подаване на проектите предложения.

I. Най-често допускани грешки при подготовката и комплектоването на проектите предложения:

1. Проектното предложение е изготвено в грешен формат (формуляр) и/или различен от публикувания по съответната процедура и не са попълнени всички раздели¹ – най-често допусканата грешка е проектното предложение да бъде представено във формуляр от вече неактуална процедура за подбор на проекти, което води до отхвърляне на проекта.
2. Кандидатът не е представил проектното предложение в необходимия брой копия съгласно изискванията на Насоките за кандидатстване или не е приложен електронен носител, съдържащ основните документи - Бюджет и Формуляр за кандидатстване.
3. Бюджетът не е попълнен и представен съгласно изисквания формат – не е изразен в лева, не са представени всички работни листове – работен лист 1 „Общи допустими разходи по проекта”, работен лист 2 „Източници на финансиране” и/или работен лист 3 „Недопустими разходи”.
4. Декларацията от кандидата по т.ІІІ от Формуляра за кандидатстване не е надлежно подписана и датирана.
5. Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия е некоректно попълнена, което води до неправилно определяне на категорията на предприятието-кандидат. Много често при попълване на Декларацията и определяне на категорията на предприятието, кандидатите не отчитат наличието на свързани предприятия и/или предприятия-партньори по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия. Правилата за попълване на Декларацията са подробно описани в Указанията за попълване на Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия, представляващи приложение към самата декларация, публикувана към пакета документи за кандидатстване по съответната процедура за подбор на проекти.
6. Декларацията по чл. 10 на ПМС № 121/31.05. 2007 г. не е попълнена по образец и/или не е подписана от всички лица, оправомощени да представляват кандидата и вписани в Търговския регистър или определени като такива в учредителния акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване – най-често допусканата грешка е Декларацията по чл. 10 на ПМС 121/31.05.2007 г. да е подписана само от един от управителите/собствениците на фирмата-кандидат, като други лица също са оправомощени да представляват кандидата и са вписани в Търговския регистър или са определени като такива в учредителния акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване.
7. Останалите декларации, които се попълват по образец (напр. Декларация за държавни помощи, Декларация за нефинансиране от други източници и негенериране на приходи от

¹ Допустимо е да НЕ се попълват определени части от Формуляра за кандидатстване само в случаите, когато съответният раздел не е приложим за кандидата.

проекта) не са приложени към проектното предложение или не са надлежно подписани и/или датирани – често се допускат технически грешки при попълване на датата на деклариране или датата въобще не е попълнена.

8. Към проектното предложение не са приложени всички придружителни документи, посочени в Насоките за кандидатстване и в Списъка за проверка към Формуляра за кандидатстване. Липсата на един или повече от задължително изискуемите документи, посочени в Списъка за проверка, много често води до отпадане на проектни предложения поради неспазване на критериите за административно съответствие.

9. Не са спазени изискванията относно формата на представяне на придружителните документи. Насоките за кандидатстване по всяка процедура за подбор на проекти по ОП „Конкурентоспособност” изрично указват начина и формата, в който следва да бъде представен всеки от изискваните придружителни документи – оригинал/нотариално заверено копие/копие, заверено от кандидата. Често допускана грешка от кандидатите е документ, който се изисква в оригинал или нотариално заверено копие, да бъде представен като копие, заверено от кандидата. Важно е и спазването на изискването на конкретните насоки относно начина на заверка от кандидата – „Вярно с оригинала”, подпис и печат на кандидата, а не само подпис и печат. В случай, че копие, което се заверява, съдържа повече от една страница, то всяка една страница следва да бъде заверена по посочения начин.

10. Към проектните предложения не е представен необходимия брой оферти за всяка отделна инвестиция в ДМА/СМР в съответствие с изискванията, посочени в Насоките за кандидатстване (ако е приложимо) или са приложени оферти на чужд език без превод на български език.

11. Неспазване на крайния срок и час за подаване на проектните предложения, което е основание за отхвърлянето им .

II. Най-често допускани грешки при попълване на Формуляра за кандидатстване в частта, касаеща описанието на кандидата

1. В частта „Основни данни” от Формуляра за кандидатстване кандидатите често посочват като място/места на изпълнение на проекта единствено града, в който се намира предприятието - кандидат, без да посочат конкретен адрес/и, на който/които ще бъдат реализирани основните дейности по проекта.

Грешно:

Място/ места на изпълнение на проекта	гр. Бургас

Правилно:

Място/ места на изпълнение на проекта	гр. Бургас, кв. „.....”, ул. „.....” №....., или гр. Пловдив, Северна промишлена зона, фирма „.....”, Производствено хале 1

2. В частта „Основни данни” от Формуляра за кандидатстване, посочените телефонен номер/факс за връзка с кандидата не са актуални или са попълнени некоректно, което създава трудности в случаите, когато е необходимо изискване на допълнителни разяснения от страна на УО/МЗ. Съществуват и случаи, при които кандидатът не обслужва редовно

факс апарата, което води до невъзможност за провеждане на комуникация с кандидата във връзка с оценката на подаденото проектно предложение.

Пример:

- Факс апаратът на кандидата не е зареден с консумативи;
- Кандидатът не проверява редовно получените факсове, а исканията за разяснения или за предоставяне на допълнителни документи² са с определени крайни срокове. Непредставянето на изискваните допълнителни разяснения/документи в рамките на указания краен срок може да доведе до отхвърляне на проектното предложение.
- Поради големият брой получени факсове, кандидатът не обръща внимание на тези, свързани с проектното предложение в етап на оценка;
- Факс апаратът на кандидата се намира в стаята на Управителя, който отсъства и друг служител няма достъп до получаваните факсове.

3. Грешно определяне на кода на основна икономическа дейност на кандидата съгласно Класификатора на икономическите дейности – 2008 (КИД-2008)/ Националния класификатор на икономическите дейности - 2003 (НКИД-2003). Много често кодът на основната икономическа дейност е специфичен критерий за допустимост на кандидатите по процедурите за подбор на проекти по ОП „Конкурентоспособност”. Кодът на основна икономическа дейност на всички стопански субекти е виден от Удостоверението относно код на основната икономическа дейност, издавано от Националния статистически институт (НСИ) – в случаите, когато кандидатът не е пререгистриран съгласно Закона за Търговския регистър. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър и кодът на икономическата дейност на предприятието е вписан в Търговския регистър, това обстоятелство се проверява по служебен път съгласно чл. 23, ал. 4 от Закона за Търговския регистър.

Преди подаване на проектните предложения всички кандидати следва да се уверят, че кодът на основната икономическа дейност на предприятието попада в посочените като допустими сектори/кодове на основна икономическа дейност, съгласно Насоките за кандидатстване по съответната процедура за подбор на проекти.

Примери:

- Във Формуляра за кандидатстване кандидатът посочва произволен код на икономическа дейност, който не съответства на действителния код на основната икономическа дейност на предприятието-кандидат. Например, посочен е код 23.1 „Производство на стъкло и изделия от стъкло” при положение, че фирмата извършва производство на изделия от пластмаса;
- Кандидатът е посочил код, различен от този, по който е регистрирана фирмата – вапр. код 20.17 „Производство на синтетичен каучук в първични форми”, при положение че фирмата е регистрирана по код 20.16 „Производство на полимери в първични форми”;
- Кодът, посочен от кандидата във ФК не съответства на кода на икономическа дейност съгласно Удостоверението издадено от Националния статистически институт/справката в Търговския регистър.

КАНДИДАТИТЕ СЛЕДВА ДА ИМАТ В ПРЕДВИД СЛЕДНОТО:

С оглед избягване на припокриването на интервенциите между ОП „Конкурентоспособност” и "Програмата за развитие на селските региони”, подкрепа по

² Приложимо в случаите, когато в Насоките за кандидатстване е предвидена възможност за изискване на допълнителни документи/разяснения от кандидатите в хода на оценителния процес.

процедурите за подбор на проекти в рамките на ОП „Конкурентоспособност” не могат да получават:

- Микропредприятия по смисъла на чл. 3-4 от Закона за малките и средните предприятия, работещи в неземеделски сектори в селските общини. Съгласно Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013, селските общини в България са 231. Списък на селските общини се прилага към Насоките за кандидатстване по всяка обявявана процедура за подбор на проекти.
- Микро предприятия за преработка и/или маркетинг на горски продукти.
- Предприятия, извършващи основната си икономическа дейност съгласно КИД – 2008 в сектор С, код на икономическа дейност 10 „Производство на хранителни продукти” и код на икономическа дейност 11 „Производство на напитки”:
 - 10.1 „Производство и преработка на месо; производство на месни продукти, без готови ястия”
 - 10.2. „Преработка и консервиране на риба и други водни животни, без готови ястия”
 - 10.3 „Преработка и консервиране на плодове и зеленчуци, без готови ястия”
 - 10.4. „Производство на растителни и животински масла и мазнини”
 - 10.5. „Производство на мляко и млечни продукти”
 - 10.6 „Производство на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти”
 - 10.81. „Производство на захар”
 - 10.83 „Преработка на кафе и чай”
 - 10.9 „Производство на готови храни за животни”
 - 11.01. „Производство на спиртни напитки”
 - 11.02. „Производство на вина от грозде”
 - 11.03. „Производство на други ферментирани напитки”
 - 11.04. „Производство на други недестилирани алкохолни напитки”
 - 11.05. „Производство на пиво”
 - 11.06. „Производство на малц”.

4. Некоректно попълване на таблицата във Формуляра за кандидатстване, съдържаща данни относно категорията/статута на предприятието-кандидат, съгласно Закона за малките и средните предприятия /ЗМСП/, което води до неправилно определяне на максимално допустимия интензитет на безвъзмездна финансова помощ - в случаите, когато е предвиден различен максимален интензитет в зависимост от категорията/статута на предприятието-кандидат. Интензитет на безвъзмездна финансова помощ означава процентното съотношение на размера на безвъзмездната помощ спрямо общата стойност на допустимите разходи по всеки индивидуален проект.

Грешно:

Категория на кандидата	Средносписъчен брой на персонала	Годишен оборот (хил. лв.)	Стойност на активите (хил. лв.)
Микро предприятие ☒	11	684	329

Малко предприятие ☐			
Средно предприятие ☐			

Средносписъчният брой на персонала е над определените в ЗМСП прагове за посочената от кандидата категория предприятие:

Правилно:

Категория на кандидата	Средносписъчен брой на персонала	Годишен оборот (хил. лв.)	Стойност на активите (хил. лв.)
Микро предприятие ☐			
Малко предприятие ☒	11	684	329
Средно предприятие ☐			

5. При описание на капацитета за изпълнение и управление на проекта (управленски персонал и работници/служители), кандидатът не е уточнил към коя дата/период се отнасят посочените данни за управленския и изпълнителски състав на предприятието-кандидат.

6. При представяне опита на предприятието в изпълнението на проекти/дейности сходни с тези, включени в проектното предложение, кандидатите не описват подробно реализираните проекти/дейности като често липсват данни за:

- резултатите от дейността/проекта;
- роля на компанията и степен на участие в изпълнението на дейността;
- общ размер на разходите по проекта;
- източник на финансиране.

7. При описание на основните налични производствени и административни помещения, с които разполага кандидата, липсва конкретна информация относно техния вид, площ, дали са собственост на кандидата или се ползват под наем, като често е налице само общо изброяване на наличните административни и производствени помещения.

8. Налице е разминаване/несъответствие между посочените финансови данни на кандидата във Формуляра за кандидатстване и данните съгласно официалните финансови отчети на предприятието - Отчет за приходи и разходи и Счетоводен баланс за съответните финансови години.

9. В частта от Формуляра за кандидатстване, в която следва да се опишат основните конкуренти на предприятието-кандидат, е включено само общо изброяване на основните конкуренти, без да са описани и анализирани силните и съответно слабите страни на кандидата в сравнение с неговите основни конкуренти.

III. Най-често допускани грешки при попълване на Формуляра за кандидатстване в частта, касаеща описанието на проекта

1. При попълване на таблицата относно размера на исканата безвъзмездна финансова помощ кандидатите често допускат грешки, свързани с изчисляването на процента на финансиране/съфинансиране и размера на исканата безвъзмездна финансова помощ – залагат се по-високи или по-ниски от допустимите минимални и/или максимални прагове/проценти или се допускат грешки при изчисленията.

Пример:

Съгласно Насоките за кандидатстване интензитетът на помощта, в зависимост от категорията на предприятието – кандидат е, както следва:

Категория предприятие	Интензитет на безвъзмездната финансова помощ	Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за услуги
Микро и малки предприятия	65 %	391 166 лв. 195 583 лв. /за отрасъл „шосеен транспорт”/
Средни предприятия	60 %	391 166 лв. 195 583 лв. /за отрасъл „шосеен транспорт”/

Остатъкът от допустимите разходи по проекта трябва да бъде финансиран чрез собствени средства на кандидата или от източници, които изключват всякаква публична подкрепа.

Грешно /в случай че кандидатът е средно предприятие:/

т. „Размер на исканата безвъзмездна финансова помощ”

Общ размер на допустимите разходи по проекта	Размер на исканата безвъзмездна финансова помощ	% на исканата сума от общите допустими разходи по проекта
лева	лева	65,00 %

Правилно /в случай че кандидатът е средно предприятие:/

т. „Размер на исканата безвъзмездна финансова помощ”

Общ размер на допустимите разходи по проекта	Размер на исканата безвъзмездна финансова помощ	% на исканата сума от общите допустими разходи по проекта
лева	лева	60,00 %

2. Общата и специфична(и) цел(и) на проектното предложение са формулирани недостатъчно ясно. Често кандидатите пропускат да обосноват съответствието на проектното предложение с целите на ОП „Конкурентоспособност” и/или целите на конкретната процедура за подбор на проекти.

Пример:

Общата цел на проекта следва да съответства на общата цел на ОП „Конкурентоспособност” като трябва да се има предвид, че реализирането на проекта не може да доведе до цялостно постигане на общата цел на Програмата, а само да допринесе в известна степен за това.

За разлика от общата цел, специфичните цели задават резултатите, които следва да бъдат постигнати с изпълнението на проекта. При определянето на специфичните цели следва да се започне с тази, която е от основно значение за изпълнението на проекта, след което да се пристъпи към онези, които са с по-малка значимост, като техният общ брой не следва да надхвърля 3-4.

3. Често проектните предложения не включват ясна и конкретна обосновка и анализа на необходимостта от проекта не е достатъчно подробен, коректен и правилен. Кандидатите не описват основните проблеми и предизвикателства пред развитието на предприятието - кандидат, стратегията за тяхното решаване и връзката с дейностите, предвидени за изпълнение по съответния проект.

Примери:

- Основните проблеми и предизвикателства пред развитието на предприятието-кандидат и стратегията за тяхното решаване не са достатъчно ясно и конкретно описани и обосновани;
- Необходимостта от дейностите, предвидени за изпълнение по конкретния проект, не е ясно обоснована, т.е. липсва идентификация на нуждите;
- Липсва обосновка и анализ относно приноса на предвидените за изпълнение дейности за развитието на предприятието, производството, пазарните позиции и пр. на кандидата.

4. Описанието на очакваните резултати от изпълнението на проекта не е достатъчно подробно и ясно – не се посочва какъв е очакваният ефект от изпълнението на проекта за развитието на предприятието/производството или са посочени резултати, които са трудно проследими и/или неприложими за конкретния проект.

5. Най-често допускани грешки при описанието на дейностите за изпълнение на проекта:

- Описанието на дейностите включва недопустими дейности и респективно не включва описание на дейности, задължителни за изпълнение съгласно Насоките за кандидатстване по съответната процедура за подбор на проекти;

Пример:

Недопустими съгласно Насоките за кандидатстване по дадена процедура са дейности за закупуване на общо компютърно оборудване и софтуер – за административни нужди на фирмата.

Грешно: Проектните дейности включват дейности по закупуване и доставка на финансово-счетоводен софтуер за административните нужди на фирмата.

- Липсват наименования и подробно описание на предвидените за изпълнение дейности.

- В случаите, когато допустима дейност е закупуването на дълготрайни материални активи /ДМА/ и/или дълготрайни нематериални активи /ДНА/, при описанието на проектните дейности кандидатите посочват само наименованието на съответната машина/оборудване/дълготраен нематериален актив, без да включват подробни описания на техническите спецификации и приложението на съответния ДМА/ДНА.
 - В случаите, когато допустима дейност е извършването на строително-монтажни работи /СМР/, в част от проектните предложения отделните обекти на СМР не са достатъчно ясно и подробно описани и обосновани.
 - Описанието на дейностите не включва изпълнението на дейности, произтичащи от задълженията по договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ – дейности за визуализация и одит на изпълнението на проекта.
6. Често допускани грешки при разработване на Плана за действие за изпълнение на проекта са:
- Кандидатите често залагат нереалистично кратки срокове за изпълнение на определени дейности.
 - Времевият обхват на дейностите, свързани с провеждането на процедури за избор на изпълнители, не е съобразен с времевите и стойностни прагове съгласно приложимото законодателство за избор на изпълнители от страна на бенефициентите.

Пример:

При разработване на Плана за действие, кандидатите следва да планират изпълнението на всяка дейност в хронологична последователност. Ако дадена дейност представлява предпоставка за успешното изпълнение на друга дейност, то първата дейност трябва да се планира във времето така, че да се гарантира реализирането на следващата дейност. По отношение на всяка предвидена за изпълнение дейност следва да се определи нейното начало, продължителност във времето и краен срок за нейното реализиране. Продължителността на всички дейности трябва да съответства на определената обща продължителност за изпълнение на всеки индивидуален проект съгласно Насоките за кандидатстване по съответната процедура за подбор на проекти. При изготвяне на план-графика е препоръчително кандидатите да предвидят евентуалното възникване на непредвидени обстоятелства: забавяне в сроковете за провеждане на процедурите за избор на изпълнители от страна на бенефициента и др.

При разработване на Плана за действие, кандидатите следва да имат предвид, че „Месец 1” е първият месец от изпълнението на проекта, който започва да тече от датата на влизане в сила на договора за безвъзмездна финансова помощ, а не първия календарен месец на годината.

- Друга често допускана грешка е липсата на съответствие между описаните във Формуляра за кандидатстване дейности и дейностите, посочени в Плана за действие.

Грешно:

т. ... ”Дейности за изпълнение на проекта”
Дейност 1: Провеждане на процедури за избор на изпълнители по проекта Описание на дейност 1:   Дейност 2: Закупуване и доставка на дълготрайни материални активи

Описание на Дейност 2:

.....

Дейност 3: Въвеждане в експлоатация на дълготрайните материални активи

Описание на Дейност 3:

.....

г. ... План за действие за изпълнение на проекта

Година 1

Дейност	Месец 1	Полугодие 1					Полугодие 2					Отговорно лице	
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		12
Пример	Пример												Пример
Подготовка на дейност 1 Провеждане на процедури за избор на изпълнители по проекта													Бенефициент/ Изпълнител от страна на бенефициента
Изпълнение на дейност 1 Провеждане на процедури за избор на изпълнители по проекта													
Подготовка на дейност 2 Въвеждане в експлоатация на дълготрайните материални активи													
Изпълнение на дейност 2 Въвеждане в експлоатация на дълготрайните материални активи													

Правилно:

т. ... ”Дейности за изпълнение на проекта”
Дейност 1: Провеждане на процедури за избор на изпълнители по проекта Описание на дейност 1:   Дейност 2: Закупуване и доставка на дълготрайни материални активи Описание на Дейност 2:   Дейност 3: Въвеждане в експлоатация на дълготрайните материални активи Описание на Дейност 3:

т. ... План за действие за изпълнение на проекта													
Година 1													
Дейност	Месец 1	Полугодие 1					Полугодие 2					Отговорно лице	
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		12
Пример	Пример												Пример
Подготовка на дейност 1 Провеждане на процедури за избор на изпълнители по проекта													Бенефициент/ Изпълнител от страна на бенефициента
Изпълнение на дейност 1 Провеждане на процедури за избор на изпълнители по проекта													
Подготовка на дейност 2 Закупуване и доставка на дълготрайни материални активи													
Изпълнение на дейност 2 Закупуване и доставка на дълготрайни материални активи													

Подготовка на дейност 3 Въвеждане в експлоатация на дълготрайните материални активи													
Изпълнение на дейност 3 Въвеждане в експлоатация на дълготрайните материални активи													

7. Много често частта от Формуляра за кандидатстване, касаеща описание на методологията за изпълнение на проекта, е попълнена неправилно и не съдържа необходимата информация.

Пример:

В частта „Методология за изпълнение на проекта” следва да се направи описание на методите, които ще се използват за изпълнение на проектните дейности. Избраните методи следва да отчитат изискванията на конкретната процедура за подбор на проекти, касаещи процеса на изпълнение на проекта, и да осигуряват точното, правилно, своевременно и ефективно реализиране на проекта.

Представените методи следва да дават информация за това как ще се управлява проекта, как ще се организират хората, които са въввлечени в процеса по реализиране на дейностите, осигурявайки добра комуникация и наличие на обратна връзка.

Допълнително, в тази точка следва да се включи информация за процедурите, които ще се спазват при избора на изпълнители от страна на бенефициент, процедурите за осигуряване на вътрешен мониторинг и отчитане на проекта, процедурите за осигуряване на публичност и визуализация.

8. В частта „Постигане на цели, свързани с изпълнението на хоризонталните политики на ЕС” от Формуляра за кандидатстване, кандидатите отбелязват наличието на „пряка връзка” между проекта и хоризонталните политики на ЕС, без да представят обосновано описание на приноса на техния проект за опазване на околната среда, създаване на нови работни места, развитие на информационното общество, повишаване на енергийната ефективност на кандидата и пр.

9. Често се допускат грешки и при определяне на индикаторите за измерване изпълнението на проекта.

В частта “Индикатори за измерване изпълнението на проекта” от Формуляра за кандидатстване кандидатите следва да посочат индикаторите, които най-добре ще измерват резултатите от изпълнението на проекта. „Базовата стойност” представлява първоначална стойност на индикатора, с която впоследствие ще се сравнява/измерва постигнатия

напредък. За базова стойност, например, може да се определи стойността на съответния индикатор в годината, непосредствено предхождаща годината на изпълнение на проекта. Целесъобразно е кандидатите да уточнят подхода, който са възприели при определяне на базовата стойност за всеки посочен индикатор. При планиране промяната на всеки индикатор, кандидатите следва да имат предвид, че “n” е годината на изпълнение на проекта.

Във Формулярите за кандидатстване по ОП “Конкурентоспособност” са заложили две групи индикатори за измерване изпълнението на проекта:

- Индикатори за продукт** - Продуктовите индикатори се използват за измерване на физическите резултати от изпълнението на проекта. Те се измерват във физически или валутни единици - например брой закупени машини, обем произведена продукция, брой въведени нови продукти и други, приложими за съответния проект.

Пример:

В случай, че изпълнението на даден проект води до въвеждането на два (2) нови продукта и за базова стойност на индикатора „брой въведени нови продукти/услуги/процеси” е взета стойността на индикатора за годината, предхождаща годината на изпълнение на проекта, когато предприятието-кандидат е въвело 1 нов продукт, то:

Продуктови индикатори <i>(добавете толкова индикатори, колкото биха описали най-добре постигнатите резултати)</i>	Единица	Базова стойност	n-1	n	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5	Общо
Брой закупени нови технологии										
Брой въведени нови продукти/услуги/процеси	<i>брой</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>...</i>	<i>...</i>	<i>...</i>	<i>...</i>	<i>...</i>	<i>...</i>

- Индикатори за резултат** – индикаторите за резултат служат за измерване на ползите за кандидата от изпълнението на проекта. Често допускана грешка при представянето на индикаторите за резултат е неправилно сумиране на общата стойност на индикатора. Дали посочените стойности за даден индикатор от всичките години ще се сумират или следва да се вземе стойността на съответния индикатор за последната година зависи от спецификата на самия индикатор.

Грешно:

Индикатори за резултат <i>(Моля, попълнете само тези индикатори, които имат отношение към вашия проект)</i>	Единица	Базова стойност	n-1	n	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5	Общо
Брой заети	брой	11	12	13	14	15	16	17	18	116

Правилно:

Индикатори за резултат (Моля, попълнете само тези индикатори, които имат отношение към вашия проект)	Единица	Базова стойност	n-1	n	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5	Общо
Брой заети	брой	11	12	13	14	15	16	17	18	18

V. Най-често допускани грешки при изготвяне на Бюджета на проектните предложения

Образецът на Бюджет на проектните предложения по ОП „Конкурентоспособност” включва 3 работни листа:

- Работен лист 1: „Общо допустими разходи по проекта”;
- Работен лист 2: „Източници на финансиране” и
- Работен лист 3: „Допълнителни разходи”.

Най-често допусканите грешки при попълването на Бюджета на проектните предложения по ОП „Конкурентоспособност” са:

1. Включване в Бюджета на разходи за изпълнение на дейности, които не са описани в проектното предложение, или разходи, които не съответстват на описаните дейности.
2. Включване в Бюджета на разходи, определени като недопустими съгласно Насоките за кандидатстване по съответната процедура за подбор на проекти.

Пример:

В случай, че съгласно Насоките за кандидатстване по дадена процедура за подбор на проекти за недопустими разходи са посочени „разходи за одит и визуализация”, не е правилно такива разходи да се посочват в работен лист 1 „Общи допустими разходи по проекта”. Тъй като този вид разходи са за дейности, произтичащи от задълженията по договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, кандидатите следва да ги посочат в работен лист 3 „Допълнителни разходи по проекта”, т.е. разходи, които няма да бъдат съфинансирани по ОП „Конкурентоспособност”.

3. Неспазване на максималните интензитети на безвъзмездна помощ или на стойностните ограничения, заложиени за разходите за дейности по определени компоненти/елементи;

Пример: Съгласно Насоките за кандидатстване, разходите за извършване на СМР могат да бъдат не повече от 20% от общо допустимите разходи по проекта.

Грешно:

ПРИЛОЖЕНИЕ Б - Бюджет	За периода на изпълнение на проекта			
	Мерна единица	Брой	Единична стойност (в лева)	Обща стойност (в лева)
Разходи по проекта раздел X, перо XX, разходи по пера XXX				

Разходи за Елемент "Инвестиции"				
1. Придобиване на дълготрайни материални активи				
1.1. Закупуване на машини, съоръжения, оборудване (моля, уточнете)				
1.1.1.				0,00
1.1.2.				0,00
Общо:				0,00
1.2. Разходи за извършване на СМР (моля, уточнете) (в размер до 20 % от общите допустими разходи по проекта)				
1.2.1. Изграждане на фундамент за монтиране на машина				
				101 000,00
1.2.2.				0,00
Общо:				101 000,00
2. Придобиване на дълготрайни нематериални активи				
2.1. Специализиран софтуер (моля, уточнете)				
2.1.1.				0,00
2.1.2.				0,00
Общо:				0,00
2.2. Придобиване на патенти, ноу-хау, лицензии и др. (моля, уточнете)				
2.2.1.				0,00
2.2.2.				0,00
Общо:				0,00
Общо за Елемент "Инвестиции":				0,00
Разходи за Елемент "Услуги"				
4. Разходи за услуги (моля, уточнете)				
4.1.				0,00
4.2.				0,00
Общо:				0,00
5. Други разходи за услуги				
5.1. Разходи за одит				
5.2. Разходи за визуализация				0,00
5.2.1.				0,00
5.2.2.				0,00
Общо:				0,00
Общо за Елемент "Услуги":				0,00
Общо допустими разходи по проекта (Елемент "Инвестиции" и Елемент "Услуги"):				500 000,00

Правилно:

ПРИЛОЖЕНИЕ Б - Бюджет	За периода на изпълнение на проекта			
	Мерна единица	Брой	Единична стойност (в лева)	Обща стойност (в лева)
Разходи по проекта раздел X, перо XX, разходи по пера XXX				

Разходи за Елемент "Инвестиции"				
1. Придобиване на дълготрайни материални активи				
1.1. Закупуване на машини, съоръжения, оборудване (моля, уточнете)				
1.1.1.				0,00
1.1.2.				0,00
Общо:				0,00
1.2. Разходи за извършване на СМР (моля, уточнете) (в размер до 20 % от общите допустими разходи по проекта)				
1.2.1. Изграждане на фундамент за монтиране на машината				99 000,00
1.2.2.				0,00
Общо:				99 000,00
2. Придобиване на дълготрайни нематериални активи				
2.1. Специализиран софтуер (моля, уточнете)				0,00
2.1.1.				0,00
2.1.2.				0,00
Общо:				0,00
2.2. Придобиване на патенти, ноу-хау, лицензии и др. (моля, уточнете)				
2.2.1.				0,00
2.2.2.				0,00
Общо:				0,00
Общо за Елемент "Инвестиции":				0,00
Разходи за Елемент "Услуги"				
4. Разходи за услуги (моля, уточнете)				
4.1.				0,00
4.2.				0,00
Общо:				0,00
5. Други разходи за услуги				
5.1. Разходи за одит				0,00
5.2. Разходи за визуализация				0,00
5.2.1.				0,00
5.2.2.				0,00
Общо:				0,00
Общо за Елемент "Услуги":				0,00
Общо допустими разходи по проекта (Елемент "Инвестиции" и Елемент "Услуги"):				500 000,00

4. Допускане на технически грешки в изчисленията, представени в бюджета – добавяне на допълнителни редове без задаване на формули (в случай, че в бюджета са предварително заложили такива); грешно задаване на формули за събиране/умножаване и пр.
5. Грешно пренасяне на сумите от работен лист 1 в работен лист 2, което впоследствие води до определяне на грешен процент на безвъзмездната помощ и източниците на финансиране.

6. Непрenasяне на допълнителните разходи от работен лист 3 в работен лист 2.
7. Липса на подробно описание/разбивка на разходите за визуализация – посочване на обща сума на разходите за визуализация, без допълнителна разбивка на бюджетни подпери за всеки отделен вид разход.

Грешно:

ПРИЛОЖЕНИЕ Б – Бюджет

.....

5. Други разходи за услуги				
5.1.				0,00
5.2. Разходи за визуализация				1 000,00
5.2.1.				0,00
5.2.2.				0,00

Правилно:

ПРИЛОЖЕНИЕ Б – Бюджет

.....

5. Други разходи за услуги				
5.1.				0,00
5.2. Разходи за визуализация				1 000,00
5.2.1. Разходи за изработване и поставяне на обяснителна табела	Брой	1	400,00	400,00
5.2.2. Разходи за изработване и поставяне на билборд за проекта	Брой	1	600,00	600,00

8. Включване в бюджета на проекта на разходи като обща сума с уточнението, че разбивката е дадена като приложение на проекта. Най-често това се допуска при посочването на разходи за материали и консумативи.
9. Разходите за заплати по трудови договори (ако това е допустимо по съответната процедура), включени в перо „Възнаграждения”, следва да бъдат прогнозирани в такава мерна единица (час, ден, месец), в каквато ще бъдат отчитани, при спазване изискванията на Кодекса на труда, според който работният ден продължава 8 ч. при 5 дневна работна седмица.
10. Разходите за възнаграждения по граждански договори (ако това е допустимо по съответната процедура) следва да бъдат предвидени в бюджетно перо „Външни услуги”.
11. Сборът от процентите на заявената безвъзмездната финансова помощ и съфинансирането от страна на кандидата надвишава 100 %.

Грешно:

Източници на финансиране	Сума (в лева)	Процент от общата сума (%)
1. ОБЩИ ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ ПО ПРОЕКТА		

1.1. Съфинансиране от страна на кандидата	...	40,00 %
1.2. Съфинансиране от ОП	...	65,00 %
ОБЩ РАЗМЕР на допустимите разходи по проекта (т.1.1 + т. 1.2.) - следва да съответства на сумата от работен лист 1, ред "Общи допустими разходи"	...	100,00 %

Правилно:

Източници на финансиране	Сума (в лева)	Процент от общата сума (%)
1. ОБЩИ ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ ПО ПРОЕКТА		
1.1. Съфинансиране от страна на кандидата	...	40,00 %
1.2. Съфинансиране от ОП	...	60,00 %
ОБЩ РАЗМЕР на допустимите разходи по проекта (т.1.1 + т. 1.2.) - следва да съответства на сумата от работен лист 1, ред "Общи допустими разходи"	...	100,00 %

Най-често задавани въпроси от кандидатите по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013

 От кой момент се счита за получена държавна помощ и как се определя вида на получената държавна помощ?

Държавна помощ се счита за получена от момента на сключване на договор за нейното предоставяне. При невъзможност за определяне на вида на държавната/е помощ/и, които е получил кандидата към момента на кандидатстване по съответна процедура за подбор на проекти, той следва да се обърне към администратора на помощ за информация или да провери дали в Насоките за кандидатстване по съответната процедура изрично не е упоменат режима/ите, по който/които е обявена помощта (например минимална помощ, регионална помощ или друг вид помощ, попадаща в обхвата на групово освобождаване от уведомяване или предоставена след положително решение на Европейската комисия).

 Допустими ли са разходите за закупуване и доставка на транспортни средства?

Закупуването на транспортни средства е недопустим разход по проекти, съфинансирани по ОП „Конкурентоспособност” и националния бюджет.

● Има ли дейности, които са задължителни и следва да бъдат включени във всеки един проект по ОП „Конкурентоспособност“?

Задължителни при изпълнението на всеки проект, съфинансиран по ОП „Конкурентоспособност“, са дейностите за одит на проекта и осигуряване на публичност и визуализация, съгласно правилата на Регламент (ЕО) № 1828/2006 на Комисията от 8 декември 2006 година относно реда и начина на изпълнение на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета за определянето на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и на Регламент 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие.

В зависимост от спецификите на процедурата за подбор на проекти, разходите за осъществяването на този вид дейности може да са допустими или да са за сметка на кандидата. Непредвиждането на подобен вид дейности и невключването им при разписването на бюджета на проекта не освобождава бенефициента от ангажимента за тяхното изпълнение.

● Как да се тълкува изискването за недопускане под никаква форма на генериране на печалба от дейностите по проекта?

Под „печалба“ се разбира **надвишението на общите приходи над разходите по съответния проект в момента на предявяване на искане за окончателно плащане по предоставената по проекта безвъзмездна финансова помощ.** Допълнително, съгласно чл. 11, ал. 1 от ПМС № 236/27.09.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007 - 2013 г.", съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие (обн., ДВ, бр. 80 от 5.10.2007 г., в сила от 5.10.2007 г., доп., бр. 65 от 22.07.2008 г., в сила от 5.10.2007 г., изм. и доп., бр. 107 от 16.12.2008 г., в сила от 1.09.2008 г.): „(.....) **под „приход“ се разбират всички доходи от проекта** през периода на неговото изпълнение, получени от продажби, ренти, услуги, събирания/такси, лихви **върху предоставени аванси по сключени договори** или други еквивалентни приходи”.

● От кой момент се считат за допустим, разходите, направени за изпълнение на проекта?

За да са допустими, разходите за изпълнение на проектите, съфинансирани по ОП „Конкурентоспособност“ следва да са действително извършени в периода от влизането в сила на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, до края на срока на изпълнение на проекта, с изключение на разходите за одит. Последните трябва да са действително извършени и платени не по-късно от срока за предаване на финалния доклад по проекта.

● На какъв език следва да се изготвят проектните предложения по ОП „Конкурентоспособност“?

Всички проектни предложения по ОП „Конкурентоспособност“ се изготвят на български език, освен ако в Насоките за кандидатстване по конкретна процедура не е предвидено изискване за изготвянето им и на друг език.

● Има ли ограничения относно произхода на закупуваните дълготрайни материални активи /ДМА/ и дълготрайни нематериални активи /ДНА/?

Не съществуват ограничения относно произхода на придобиваните ДМА/ДНА по проекти, съфинансирани от ОП „Конкурентоспособност“.

❶ В случай, че по дадена процедура за подбор на проекти по ОП „Конкурентоспособност” е допустимо закупуването на ДМА, и като придружителни документи от кандидатите се изисква да представят оферта/и за закупувания актив, по какъв курс следва да се изчисляват заложените в офертите цени, в случай че са в чужда валута?

Курсът, по който следва да се изчисляват цените за даден/и актив/и съгласно оферти, представени в евро, е централния курс на БНБ спрямо българския лев. Курсът, по който следва да се изчисляват цените за даден/и актив/и съгласно оферти, представени в различна от евро чужда валута, следва да се изчислява спрямо курса на съответната валута към еврото, публикуван в Официалния вестник на Европейската комисия (Official Journal) на следния интернет адрес: <http://ec.europa.eu/budget/inforeuro> за съответния месец, в който е изготвена офертата

❷ При процедури, които предвиждат възможност за закупуване на дълготрайни материални активи по проекта, допустимо ли е включването в Бюджета на проектното предложение на разходи за доставка, монтаж и обучение на персонала за работа със закупуваните ДМА?

Разходите за доставка, монтаж, тестване на оборудването и обучение на персонала са допустими само в случай, че са включени в общата стойност/цената на ДМА, посочена в Бюджета на проекта.

❸ В случай, че в годината на обявяване на съответна процедура за подбор на проекти по ОП „Конкурентоспособност”, дадено предприятие от едноличен търговец се преобразува в дружество с ограничена отговорност, то новото дружество допустим кандидат ли е по процедурата?

При оценка на допустимостта на търговско дружество, което е придобило чрез сделка предприятието на едноличен търговец, се вземат предвид и финансовите данни на едноличния търговец при условие, че е прехвърлено цялото предприятие и е налице прекратяване правосубектността на едноличния търговец. Посоченото обстоятелство следва да се удостовери чрез представяне на документ от съответния компетентен орган (съответния съд или Агенцията по вписванията).

❹ Ако към момента на кандидатстване, предприятието-кандидат има статут на средно предприятие, а към момента на подписване на договора за безвъзмездна финансова помощ има статут на голямо предприятие, какви са последствията за кандидата?

Съгласно чл. 4б, ал. 2 от Закона за малките и средни предприятия „... ако в две последователни финансови години предприятието превиши или слезе под границите по чл. 3, това се отразява на неговия статус на микро-, малко или средно предприятие”. Кандидатите следва да имат предвид посоченото обстоятелство при определяне на категорията на предприятията към момента на подписване на договора за безвъзмездна финансова помощ по дадена процедура за подбор на проекти по ОП „Конкурентоспособност”, както и че бонусите за малко и средно предприятие, уредени в Насоките за кандидатстване в съответствие с чл. 13, параграф 3 и 4 от Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 съгласно изискванията на посочените разпоредби, са допустими само за този вид предприятия.

При определяне на категорията на предприятията-кандидати по процедурите за подбор на проекти по ОП „Конкурентоспособност”, трябва ли да се имат предвид данните за брой на персонала, оборот и активи за съответната финансова година на свързани предприятия и/или предприятия-партньори, които са регистрирани и осъществяват дейността си извън България?

Дефинициите за „предприятие” по §1, т. 1 от Закона за малките и средни предприятия и за „свързано предприятие” и „предприятие партньор” по чл. 4, ал. 3 и ал. 5 от Закона за малките и средни предприятия, съответстват на дефинициите, дадени в чл. 1 от Приложение I към Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 и съответно в чл. 3, пар. 1 и пар. 3 от Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008. В посочените норми не е налице разделяне на предприятията на местни и чуждестранни. От изложеното следва, че чуждестранни лица, които осъществяват стопанска дейност и са стопански субекти, независимо от собствеността, правната и организационната си форма, следва да бъдат третираны като предприятия, и в случай, че са налице обстоятелства за свързаност, те следва да бъдат надлежно декларираны.

Как се определя кодът на основната икономическа дейност на кандидатите по ОП “Конкурентоспособност”, в случаите, когато кодът на основна икономическа дейност е специфичен критерий за допустимост и кандидатът извършва повече от една икономически дейности?

Съгласно Правилника за прилагане на националната класификация на икономическите дейности – версия 2003 (НКИД 2003), както и версия 2008 (КИД 2008), кодът на основната икономическа дейност на стопанските субекти, извършващи повече от една икономически дейности се определя както следва:

„...за оценка на дела на всяка дейност и определяне на основната от тях използваният критерий в практиката на Националния статистически институт е показателя “Нетен размер на приходите от продажби на продукцията, стоки и услуги”.

Когато на равнище клас една дейност формира повече от 50% от избрания критерий, това определя класифицирането на единицата. В по-сложния случай, когато единицата извършва две или повече дейности, попадащи в повече от две или повече различни позиции на НКИД – 2003 и съответно КИД 2008, като никоя от тях не формира повече от 50% от избрания критерий, отнасянето на такава единица по икономическа дейност трябва да бъде определено чрез използването на метода “отгоре надолу” (the top-down method). Методът “отгоре надолу” следва йерархичния принцип: отнасянето на единицата на най-ниското равнище на класификацията трябва да бъде съвместимо с отнасянето на единицата на най-високите равнища. За да отговори на това условие, трябва първо да се определи най-подходящата позиция на най-високото равнище и след това да премине към по-ниските нива на класификацията. Това става по следния начин:

- определяне на сектора, който има съответно най-голям дял от избрания критерий;
- в рамките на избрания сектор, определяне на раздела, който има съответно най-голям дял от избрания критерий;
- в рамките на избрания раздел, определяне на групата, която има съответно най-голям дял от избрания критерий;
- в рамките на избраната група, определяне на класа, който има съответно най-голям дял от избрания критерий.

Определянето на основната дейност се осъществява като се определи коя от извършваните от предприятието дейности допринася най-много в резултата от производството на стоки или услуги.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОП „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ”

**МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА И ЕНЕРГЕТИКАТА
ДИРЕКЦИЯ „ЕВРОПЕЙСКИ ФОНДОВЕ ЗА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” –
УПРАВЛЯВАЩ ОРГАН НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА”**

ТЕЛЕФОН: 02/940 75 01; ФАКС: 02/981 17 19

ИНТЕНЕТ АДРЕСИ:

www.opcompetitiveness.bg

www.mee.government.bg

www.eufunds.bg

**ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИТЕ
ПРЕДПРИЯТИЯ - МЕЖДИННО ЗВЕНО НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА БЪЛГАРСКАТА
ИКОНОМИКА”**

ТЕЛЕФОН: 02/ 8075 300; ФАКС: 02/8075 308

ИНТЕРНЕТ АДРЕСИ:

www.ibsme.org

www.sme.government.bg